

БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
АГРОБІОТЕХНОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА ЛІСОВОГО ГОСПОДАРСТВА

	СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ЛІСОВА СЕРТИФІКАЦІЯ» Галузь знань: Н Сільське, лісове, рибне господарство та ветеринарна медицина Спеціальність: Н4 Лісове господарство Освітня програма «Лісове господарство»
Рівень вищої освіти	другий (магістерський)
Компонент освітньої програми:	обов'язковий
Кількість кредитів ECTS /загальна кількість годин	3 кредити /90 годин
Семестр	1
Форма контролю	залік
Мова викладання	українська
Профайл викладача 	Левандовська Світлана Миколаївна Посада: доцент кафедри лісового господарства Вчене звання: доцент Науковий ступінь: кандидат біологічних наук https://orcid.org/0000-0002-8485-6134 https://scholar.google.com.ua/citations?user=0UBO5TQAAAAJ&hl=uk Робоче місце: навчальний корпус №1 (пл. Соборна, 8/1), 36 ауд. E-mail: svtmzel@gmail.com
Опис дисципліни	На вивчення дисципліни для денної форми навчання виділено всього 90 академічних годин (3 кредити ECTS), у т. ч. аудиторних – 28 годин (лекції – 14, практичні заняття – 14), самостійна робота студентів – 62 години.
Передумови для вивчення дисципліни	Освітній обов'язковий освітній компонент «Лісова сертифікація» базується на знаннях, отриманих здобувачами під час освоєння навчальних дисциплін освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр».
Мета вивчення дисципліни	Курс спрямовано на засвоєння, узагальнення і систематизацію основних понять щодо сертифікації лісів, отримання навичків з підготовки лісогосподарських підприємств до сертифікації та оформлення відповідних документів; вміння визначати критерії та індикатори лісової сертифікації.
Формат дисципліни	Для денної форми навчання – формат <i>face-to-face</i> із застосуванням мультимедійних засобів. За необхідності (індивідуальний графік, дистанційна форми навчання та ін.) – змішане навчання з використанням навчальної платформи <i>Moodle</i> , сервісів <i>ZOOM</i> , <i>Google Meet</i> , мобільних додатків.
Компетентності відповідно до Стандарту	ІК. Здатність розв'язувати практичні проблеми і складні задачі дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері лісового і мисливського господарства. ЗК 2. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних

вищої освіти	джерел. ЗК 6. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт. СК 2. Здатність забезпечувати сталий розвиток лісового господарства. СК 6. Здатність здійснювати просвітницьку діяльність серед населення для формування в них екологічного мислення, свідомості та відповідальності за стан довкілля.
Програмні результати навчання відповідно до Стандарту вищої освіти	ПРН 1. Спеціалізовані концептуальні знання, що включають сучасні наукові здобутки у сфері лісового господарства та є основою для оригінального мислення, забезпечення сталого розвитку та проведення досліджень. ПРН 3. Приймати ефективні рішення з питань лісового господарства, у тому числі у складних і непередбачуваних умовах; прогнозувати його розвиток; визначати фактори, що впливають на досягнення поставлених цілей; аналізувати і порівнювати альтернативи; оцінювати ризики та імовірні наслідки рішень. ПРН 4. Відшуковувати необхідні дані в науковій літературі, базах даних та інших джерелах, аналізувати та оцінювати ці дані. ПРН 5. Здійснювати управління складною діяльністю у сфері лісового господарства та у ширших контекстах, забезпечувати якість, оцінювати ефективність і результативність діяльності. ПРН 9. Визначати критерії ефективності та обирати оптимальну стратегію ведення лісового господарства залежно від зовнішніх та внутрішніх умов.
Структура курсу	<i>Змістовий модуль 1. Принципи, критерії та індикатори сертифікації лісів</i> Тема 1.1. Принципи академічної доброчесності. Основні поняття та завдання сертифікації лісів. Міжнародні схеми сертифікації лісів (6 год.). Тема 1.2. Principles, criteria and indicators of forest certification. (20 год.). Тема 1.3. Закони та нормативні документи України зі сертифікації лісів (14 год.). <i>Змістовий модуль 2. Порядок проведення сертифікації лісів</i> Тема 2.1. Етапи сертифікації лісів (8 год.). Тема 2.2. Вимоги сертифікації лісів щодо проведення заходів з ведення лісового господарства та охорони природи (14 год.). Тема 2.3. Умови проходження сертифікації лісів (14 год.). Тема 2.4. Сертифікація ланцюга постачання лісопродукції та знаки лісової сертифікації (14 год.).
Методи навчання	Розкриття навчального матеріалу з візуальним поясненням; дискусійне обговорення проблемних питань, практичні та науково-дослідні завдання індивідуальні або в групах, вирішення кейсів, моделювання сертифікаційних процедур, доповіді, презентації, есе; використання елементів і прийомів критичного мислення, рефлексії, мозкового штурму, навчального тренінгу, медіаосвіти тощо.
Політика курсу	• Середовище в аудиторії — дружнє, творче, відкрите до конструктивної критики. • Виконання завдань, передбачених програмою, з дотриманням дедлайнів. • Відпрацювання пропущених занять — відповідно до графіка консультацій викладача. • Порушення принципів академічної доброчесності — підстава для негативного оцінювання роботи здобувача. • Методи і критерії оцінювання — підсумковий контроль навчальної діяльності студентів здійснюється у формі заліку за результатами

	поточного та рубіжного контролю і не передбачає обов'язкової присутності студентів. Результати заліку оприлюднюються в електронному журналі академічної групи. Поточний та рубіжний контроль здійснюють за десятибальною шкалою. Результати оцінювання здобувача виставляють в електронний журнал АСУ БНАУ, які автоматично переводяться у 100-бальну шкалу відповідно до розподілу балів за окремі види робіт. Максимально можлива кількість балів: практичні заняття – 30; самостійна робота – 30, рубіжний контроль – 40. Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній / інформальній освіті здійснюється відповідно до чинного Положення https://education.btsau.edu.ua/sites/default/files/DOC/pologenua/polog_neformal_osvita_2024.pdf.
Рекомендовані джерела інформації	Основна література - Дячук П.П., Берднік І.В. Використання геоінформаційних систем і штучного інтелекту для захисту особливо цінних лісів України: огляд можливостей, виклики та правове забезпечення. Київ: WWF-Україна. 2024. Система Е-навчання БНАУ Moodle https://teach.btsau.net.ua/course/view.php?id=3431 - Левандовська С.М. Лісова сертифікація: методичні рекомендації до самостійної роботи для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня спеціальності 205 «Лісове господарство». Біла Церква: БНАУ, 2024. 34 с. Система Е-навчання БНАУ Moodle https://teach.btsau.net.ua/course/view.php?id=3431 - Левандовська С.М. Лісова сертифікація: конспект лекцій для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня спеціальності Н4 «Лісове господарство». Біла Церква: БНАУ, 2025. 77 с. Система Е-навчання БНАУ Moodle https://teach.btsau.net.ua/course/view.php?id=3431 - Оцінка впливу на довкілля (ОВД) проєктів на територіях мережі Емеральд. Кол. авт., за ред. Борисенко К.А. Чернівці: Друк Арт, 2021. 240 с. Система Е-навчання БНАУ Moodle https://teach.btsau.net.ua/course/view.php?id=3431 - Павліщук О.П. Лісова сертифікація за вимогами FSC національного стандарту для України: можливості для зацікавлених сторін: посібник. Київ, 2021. 48 с. URL: https://surl.lu/madpja - Посібник з питань практичної реалізації FSC® національного стандарту системи ведення лісового господарства для України. 2021. URL: https://surl.li/icyywk - Сертифікація ланцюга постачання. FSC-STD-40-004 V3-1 UKR. URL: https://surl.lu/txoxrg - Тестов П., Норенко К. Як зберегти ліс? Участь громадськості в управлінні лісами: посібник / за заг. ред. О. Кравченко. Видавництво «Компанія “Манускрипт”». Львів, 2018. 100 с. Система Е-навчання БНАУ Moodle https://teach.btsau.net.ua/course/view.php?id=3431 - Хрик В.М., Мазепа В.Г., Кімейчук І.В., Левандовська С.М., Ситник О.С. Сталий розвиток лісового господарства: навчально-методичний посібник для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 205 «Лісове господарство». Біла Церква: БНАУ, 2024. 217 с. Наукова бібліотека БНАУ - FSC-STD-01-001. FSC Principles and Criteria for Forest Stewardship. URL: http://www.fsc.org/fileadmin/web-data/public/document_center. - Sustainable Forest Management – Requirements. PEFC ST 1003:2024. URL: https://surl.li/rqwuwa

Допоміжна література

1. Болоховець Ю.В., Лицур І.М., Шеремет І.М., Рак О.О., Партика Н.В. Вплив і наслідки воєнних дій для природоохоронних територій та об'єктів природно-заповідного фонду в межах земель ДП «Ліси України». *Наукові записки НаУКМА. Біологія і екологія*. 2024. URL: <https://geobot.org.ua/files/publication/3060/310032-tekst-statti-716285-1-10-20240814.pdf>
2. Бондаренко С.М., Копа А.В. Управління якістю, стандартизація та сертифікація лісів в Україні. *Економіка і суспільство*. 2017. Вип. 2. С. 185–192. URL: https://economyandsociety.in.ua/journals/12_ukr/30.pdf
3. Борсукевич Л.М. Збереження та невиснажливе використання заплавних лісів України з урахуванням підходів оселищної концепції охорони природи. *Scientific Bulletin of UNFU*, 2023. 33(3). С. 13–18. URL: <https://doi.org/10.36930/40330302>
4. Збереження біорізноманіття і раритетних типів оселищ в умовах кліматичних змін. Наукові рекомендації / ред. В. Кияк, І. Данилик, І. Шпаківська, О. Кагало, О. Лобачевська. Львів: Простір-М, 2022. 55 с. URL: <https://geobot.org.ua/publication/monograph/>
5. Зелена книга України / під заг. ред. чл.-кор. НАН України Я.П. Дідуха. К.: Альтерпрес, 2009. 448 с. <https://mepr.gov.ua/diyalnist/napryamky/bioriznomanittya/zelena-knyga-ukrayiny-2/>
6. Конвенція про міжнародну торгівлю видами дикої фауни і флори, що перебувають під загрозою зникнення. https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_129#Text
7. Конвенція про охорону дикої флори і фауни та природних середовищ існування в Європі (Берн, 1979 р.). К.: Мінекобезпеки України, 1998. 76 с. URL: <http://surl.li/mzqnun>
8. Лавренюк Б. Смарагдова мережа долини річки Роставиця у межах Хмельницького району Вінницької області. *Вісті Біосферного заповідника «Асканія-Нова»*. 2023. 25. С. 22-30. URL: <https://doi.org/10.53904/1682-2374/2023-25/3>
9. Лебедевич С.І., Шутка С.Є. Сертифікація лісів як метод підвищення надійності системи екологічного менеджменту лісовиробничого комплексу України. *Науковий вісник УкрДЛТУ*: 36. наук.-техн. праць. Львів, 2006. Вип. 16.5. С. 33–38. URL: <https://surl.li/zlcmvuh>
10. Левандовська С.М., Романюк П.М. Аналіз відповідності ОЦЗЛ у філії «Ізяславське ЛГ» ДП «Ліси України». *Сучасний стан, проблеми і перспективи лісівничої освіти, науки та виробництва*: матеріали IV Міжнар. наук.-практ. інтернет-конф. (Біла Церква, 19 квітня 2024 р.). Біла Церква: БНАУ, 2024. С. 193–196. URL: <https://rep.btsau.edu.ua/handle/BNAU/11879>
11. Левандовська С.М., Поліщук А.Р. Лісова сертифікація як інструмент сталого розвитку лісового господарства. *Сучасний стан, проблеми і перспективи лісівничої освіти, науки та виробництва*: матеріали IV Міжнар. наук.-практ. інтернет-конф. (Біла Церква, 19 квітня 2024 р.). Біла Церква: БНАУ, 2024. С. 214–215. URL: <https://rep.btsau.edu.ua/mydspace>
12. Левандовська С.М., Руденко В.П. Лісова сертифікація як інструмент захисту особливо цінних лісів. *Сучасні виклики і актуальні проблеми лісівничої освіти, науки та виробництва*: матеріали V Міжнар. наук.-практ. інтернет-конф. (Біла Церква, 18 квітня 2025 р.). Біла Церква: БНАУ, 2025. С. 152–154. URL: <https://rep.btsau.edu.ua/handle/BNAU/14389>
13. Левандовська С.М., Хрик В.М. Дендробіотичне різноманіття парку-

- пам'ятки садово-паркового мистецтва місцевого значення «Фастівський», його наукова цінність і стан збереження. *Агробіологія*. Біла Церква, 2024. 1. С. 70–81. DOI: <https://doi.org/10.33245/2310-9270-2024-187-1-70-81>
14. Лісовий Кодекс України. URL: <http://surl.li/ntkdfd>
 15. Національний каталог біотопів України. За ред. А.А. Куземко, Я.П. Дідуха, В.А. Онищенко, Я. Шеффера. К.: ФОП Клименко Ю.Я., 2018. 442 с. Система Е-навчання БНАУ Moodle <https://teach.btsau.net.ua/course/view.php?id=3431¬ifyeditingon=1>
 16. Онищенко В.А. Оселища України за класифікацією EUNIS / В.А. Онищенко. К.: Фітосоціоцентр, 2016. 56 с. URL: <https://geobot.org.ua/publication/monograph/>
 17. Про охорону навколишнього природного середовища: Закон України. *Відомості Верховної Ради України*. 1991. № 41. Ст. 546. URL: <http://surl.li/dlmylq>
 18. Про природно-заповідний фонд України: Закон України. *Відомості Верховної Ради України*. 1992. № 34. Ст. 502. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-12#Text>
 19. Про схвалення Державної стратегії управління лісами України до 2035 року: розпорядження Кабінету Міністрів України від 29 грудня 2021 р. № 1777-р. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-shvalennya-derzhavnoyi-strategiy-a1777r>
 20. Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року: Указ Президента України від 30 вересня 2019 р. № 722/2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/722/2019#Text>
 21. Про Червону книгу України: Закон України. *Відомості Верховної Ради України*. 2002. № 30. Ст. 20. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3055-14#Text>
 22. Регулювання ринку деревини (ланцюга постачання) та система його моніторингу в Україні. URL: [wwf-ukraine_regulation-of-the-wood-market_1_1_1_1.pdf](http://wwf-ukraine.org/wwf-ukraine_regulation-of-the-wood-market_1_1_1_1.pdf)
 23. Римаренко В.М., Левандовська С.М. Оцінка впливу господарської діяльності Білоцерківського надлісництва філії «Столичний лісовий офіс» ДП «Ліси України» на довкілля. *Молодь – аграрній науці і виробництву. Інноваційні технології в агрономії, лісовому та садово-парковому господарстві, землеустрої, електроенергетиці*: матеріали Всеукраїнської наук.-практ. конф. здобувачів вищої освіти (Біла Церква, 23 квітня 2025 р.). Біла Церква: БНАУ, 2025. С. 52–53. URL: <https://rep.btsau.edu.ua/handle/BNAU/14424>
 24. Хрик В.М., Мазепа В.Г., Левандовська С.М., Ситник О.С., Кімейчук І.В. Лісогосподарське виробництво та його роль у сталому розвитку: економічні аспекти природокористування. *Міжнародний науковий журнал «Інтернаука»*. Серія: «Економічні науки». Т.1. № 6 (86). Київ, 2024. С. 148–156. DOI: <https://doi.org/10.25313/2520-2294-2024-6-10100>
 25. Brown E. and M.J.M. Senior. Common Guidance for the Management and Monitoring of High Conservation Values. HCV Resource Network. 2014. 66 с. URL: <https://hcvnetwork.org/wp-content/>
 26. PEFC Global Statistics URL: <https://pefc.org/discover-pefc/facts-and-figures>
 27. Hălălisan A.-F., Popa B., Heras-Saizarbitoria I., Boiral O., Arana-Landin G., Nicorescu A.-I., & Abrudan I.V. Procedural factors influencing forest certification audits: An empirical study in Romania. *Forests*. 2021. Vol. 12(2). Article number 172. DOI: <https://doi.org/10.3390/f12020172>
 28. International Generic Indicators. FSC-STD-60-004 V 2-1. URL:

<https://connect.fsc.org/document-centre/documents/resource/262>

29. Khryk V., Mazepa V., Sytnyk O., Levandovska S., Kimeichuk I. Evaluation of the effectiveness of implementing measures to preserve natural resources in the context of sustainable development. *Scientific Reports of the National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine*, 2024. 20(4). P. 106–118. DOI: <https://doi.org/10.31548/dopovidi/3.2024.106>.

30. Lehtonen E., Gustafsson L., Lohmus A., Stedingk H.V. What does FSC forest certification contribute to biodiversity conservation in relation to national legislation? *Journal of Environmental Management*. 2021. Vol. 299. Article number 113606. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.jenvman.2021.113606>.

31. Maliuha V., Minder V., Khryk V., Sytnyk O., Levandovska S. State and ameliorative properties of old original oak stands. *Ukrainian Journal of Forest and Wood Science*. 2024. 15(3). 2024. P. 116–133. DOI: <https://doi.org/10.31548/forest/3.2024.116>

32. State of Europe's Forests 2020. 394 p. URL: https://foresteurope.org/wpcontent/uploads/2016/08/SoEF_2020.pdf.

Адреси сайтів в INTERNET

1. Асоціація «Національна система лісової добровільної сертифікації». URL: <https://woodcertification.com.ua/>

2. Всесвітній фонд дикої природи (WWF). URL: <https://wwf.panda.org>

3. Державне агентство лісових ресурсів України. URL: <https://surl.li/ubfcnq>

4. ДП «Ліси України». URL: <https://e-forest.gov.ua/>

5. Лісовий журнал. URL: <https://surl.li/dckmua>

6. Лісовий і мисливський журнал. URL: <http://www.ekoinform.com.ua>

7. Наукова бібліотека Білоцерківського НАУ. URL: <https://library.btsau.edu.ua/>

8. Національна бібліотека ім. В.І. Вернадського. URL: <http://nbuv.gov.ua/>

9. Національна мережа інформації з біорізноманіття. URL: <http://ukrbio.com/index.php?lang=0&lang=2>.

10. Оселища Резолюції 4 Бернської конвенції, для яких Україна створює мережу Емеральд (Смарагдову мережу). URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki>

11. Природно-заповідний фонд України. URL: <https://wownature.in.ua/pro-nas/nasha-diialnist/>

12. Смарагдова мережа України. URL: <http://emerald.net.ua/>

13. Товариство лісівників України. URL: <https://tlu.kiev.ua/>

14. Українська природоохоронна група. URL: <https://uncg.org.ua/>

15. Українське товариство охорони природи. URL: <http://www.ukrpryroda.org/>

16. Червона книга України. URL: <https://redbook-ua.org/>

17. Directory of Open Access Journals (DOAJ). URL: <https://doaj.org/>

18. Forest Research. URL: <https://www.forestresearch.gov.uk/about-us/who-we-are/>

19. FSC в Україні. URL: <https://ua.fsc.org/ua-uk>

20. Google Scholar. URL: <https://scholar.google.com.ua/schhp?hl=uk>.

21. Journal of Forestry Research. URL: <https://link.springer.com/journal/11676>

22. PEFC. URL: <https://www.pefc.org>

23. ResearchGate. URL: <https://www.researchgate.net/>

24. SpringerLink. URL: <https://link.springer.com/>

25. Sustainable development goals. URL: <https://sdgs.un.org/goals>